

Vindinge

- fra sognekommune til "lokalby".

1. Baggrund	s. 1
2. Reerslev-Vindinge sognekommune I 1920'erne og 1930'erne	s. 2
3. Sognepolitik	s. 3
4. Kampen for selvstændigheden 1	s. 4
5. Kampen for selvstændigheden 2	s. 6
6. Overgivelsen	s. 7
7. Og hvordan gik det så?	s. 8

1. Baggrund

Flere af lokalhistorisk forenings hæfter fortæller om vor bys udvikling fra en del af den lille, selvstyrende Reerslev-Vindinge sognekommune med landbrug som hovederhverv til en forstadsbebyggelse til Roskilde og "satellitby" til hovedstadsområdet med alle mulige andre erhverv som familiernes økonomiske grundlag. I Byhornet 2007 nr.4 har Hans Christian Eisen grundigt redegjort for de komplicerede forhandlinger forud for kommunesammenlægningerne 1970. I denne artikel er fokus dels på den gamle sognekommune, dels på den stædige kamp for at undgå at blive "underlagt" Roskilde kommune.

Først lidt om begrebet sognekommune.

Ordet "sogn" er meget gammelt og udspringer af ordet "at søge". Det kom i middelalderen til at betegne det geografiske område, hvis beboere "sognede" til samme kirke. Vindinge fik som alle sogne sin egen kirke og præst og egen præstegård som det vigtigste bidrag til præstens forsørgelse. Men senere - måske i forbindelse med reformationen - blev præstegården beboet af en bonde, som betalte landgilde til sognepræsten. Denne var nemlig ansat ved domkirken i Roskilde og boede i Roskilde, hvorfra han betjente sine "sognebørn" i Vindinge. Præstegården lå umiddelbart syd for "Huset" (Ved Kirken 2) og fik langt senere matrikelnummeret 28.

Sognepræsterne i Reerslev boede sandsynligvis også dengang i Roskilde, men o. 1600 ombyggede den daværende præst præstegården i Reerslev i det sydvestlige hjørne af byen (senere matr. nr. 1) og blev den første, som boede i sognet – og den første, som vi ved også var kapellan i Vindinge. Vindinges

”præstegård” hed herefter ”Anneksgården”, da Vindinge var ”annekssogn” til Reerslev – og forblev det til 1973!

Ordet ”**kommune**” kommer af det latinske ”communis” om ”det fælles” og er nået os via det revolutionære Frankrig: ”commune”. Købstæderne styredes fra 1838 som ”Købstadskommuner” til forskel fra landkommunerne eller ”sognekommunerne”, som udvikledes gradvist fra 1842 til 1867. De lededes af ”sogneråd” og ”sognerådsformænd”, der fra 1918 blev demokratisk valgt – også af kvinder og tjenestefolk. Før det lokale selvstyres indførelse havde præsten været øvrighedens repræsentant på en række områder, især skoleområdet, som det fremgår af hæftet om Vindinge Skole (nr. 11/2004) s. 42: Fra kirkestyre til folkestyre.

Ordet ”**lokalby**” er hentet fra forslaget til Kommuneplan 2009. Med Roskilde som ”hovedby” og Jyllinge og Viby som ”områdebyer” blev de øvrige bebyggelser benævnt ”lokalbyer” eller ”landsbyer”. I modsætning til de sidste, som skal bevares, men ikke udvikles, skal udviklingen i lokalbyerne understøtte de offentlige servicefunktioner: børneinstitutioner, skoler og ældreboliger og forsyningen med dagligvarer. For at bevare den lokale skole som to-sporet blev der udlagt nye arealer i Vindinge Øst og Vindinge Nord til boligudbygningen i planperioden 2009-2021. *Dette har været et stort lokalt ønske*, hedder det. - At der blev lyttet til lokale ønsker var man bestemt ikke vant til de første år efter kommunesammenlægningen. Sympatiske lyder også ordene fra forslaget: *Lokalbyernes primære styrke er – og skal fortsat være – det lokale fællesskab i form af foreningsliv inden for kultur, fritid, idræt og lignende!*

2. Reerslev-Vindinge sognekommune i 1920-erne og 1930erne

I mange år sad venstrebønderne sikkert på sognerådflertallet og kunne besætte formandsposten. En af de første, demokratisk valgte i Vindinge var gårdejer L. P. Poulsen på Lundbjerggård. Takket være ham har vi bevaret regnskabstal fra 1920-27 og 1932/33, som viser, at Vindinge i høj grad var selvstyrende.

Kommunen satte tæring efter næring. Udgifterne steg på de godt 12 år fra 72.000 til 131.000 kr., men indtægterne fulgte godt med fra 67.000 til 120.000 kr. Gælden voksede fra 27.500 til 70.500 kr., men også formuen fulgte med fra 11.000 til 44.500 kr. Den største post var vejvæsenet, der blev voldsomt udbygget 1932/33; det kunne være ved den lejlighed, at hovedruten gennem byen mod Tune blev flyttet fra ”den østre gade” (Kærvej) til ”den vestre gade” (Tingvej). Andre store poster var skolevæsenet og aldersundersøttelsen - ”aldersrenten”, som mange, der kunne klare sig selv, gav afkald på. Udgifterne til arbejdsløshedsunderstøttelse og fattigvæsen var mindre, men stigende. Byens fattighus, som lå midt i gaden overfor ”Huset”, blev nedrevet i disse år. Den navnkundige hjemmesygeplejerske, Kirstine Lindorff, arbejdede fra midten af 1920erne i Vindinge, hvor stort set alle husstande var medlemmer af sygekassen. Kirstine var sandsynligvis ansat af sygekassen, den lokale sygeplejeforening og kommunen i fællesskab. Fra 1925 var møller Hans

Stærkind næstformand for Vindinge Sygeplejeforening og fra 1928 formand for Vindinge sogns Sygekasse.

De administrative udgifter var beskedne, under 4½ % af udgifterne. Omtrent halvdelen gik til kommunesekretærens løn på 2.767 kr. Formanden selv fik 600 kr., men lagde vederlagsfrit lokale til ”kontor” og folkeregister.

Kommunesekretærens løn lå lidt under førstelærerens, mens honoraret til formanden lå noget over den halve andenlærerløn - jobbet kunne godt gå ud over gårdens drift. Kommunekontoret lå i Reerslev i et gammelt skolehus fra Chr.4.s tid, mens sognerådsmøderne blev holdt på skift i de to byers forsamlingshuse.

Veje var ikke det eneste nye i Vindinge. Først i 1920erne blev der indlagt elektricitet, 1925 kom en beskeden gadebelysning. Telefonen holdt sit indtog og Vindinge fik sin egen central i Ved Kirken 11. 1925/26 flyttede brugsforeningen fra forsamlingshusbygningen ved Moesgaard til det nybyggede Kærvej 3. Rutebilen Roskilde-Greve passerede byen 2 gange hver dag, og der kom varevogne og benzintanke. 1930erne kom radioen. I 1934 opgav vandværket på ”Vandhøjen” bag ”Vindinge Smede og Maskinværksted” (Tingvej 29) vindkraften og købte en el-motor. Mejeriet på Kærvej havde endnu sit lille mælkeudsalg, og købmandsbutikken på hjørnet omfattede indtil 1947 kun 16 m² i sydenden af det gamle hus. Hvor ”Huset” nu ligger, lå fra slutningen af 1930erne en slagterforretning med beboelse bagved. Og I 1938 fik Poul Jeppesen og hans kone Marie i det senere ”Centrum” vandværkets *tilladelse til at installere 2 vandklosetter i sin ejendom, når han finder det belejligt, mod et ekstra kontingent af 4 kr. årligt* – starten på den café med konditori, som efter krigen blev ”centrum” for byens ungdom.

3. Sognepolitik

Vindinge var størst af de to sogne, her boede i 1930 707 personer mod 611 i Reerslev. I 1955 var forskellen endnu større, 821 i Vindinge mod 617 i Reerslev som udtryk for, at Vindinge havde et større udviklingspotentiale. I 1949 blev kommunekontoret flyttet her til Vindinge i den toetagers villa på Tingvej 11, som havde tilhørt tidligere brugsuddeler Jens Peter Andersen. Her fik kommunesekretær Carlo Rossen også sin bopæl. På kommunekontoret arbejdede desuden Inge Nielsen fra Solhøj i Reerslev – hun fulgte med, da kontoret flyttede til Vindinge - et par voksne kontoruddannede og et par elever.

Poul Jeppesen var socialdemokrat, og hans parti voksede sig stort, også på landet. I Vindinge boede takket være nærheden til Roskilde mange håndværkere og arbejdere. I 1954 var 12 af 28 indskrevne børn i skolen børn af ufaglærte arbejdere mod 6 børn fra landbruget.

I 1943 havde partiet fået valgt 4 af de 9 medlemmer. Snedker Poul Jeppesen kom i sognerådet i 1946 og var op gennem 1950erne leder af ”oppositionen” på normalt 4 socialdemokrater over for flertallet af 4 venstremænd og én radikal, der principielt ikke støttede ”socialistiske” forslag. Venstres Aage Jensen sad derfor sikkert i formandsstolen.

I 1960'erne kunne arbejdet i sognerådet give associationer til TV-serien "Borgen"! Valget 1958 gav ingen ændring i "mandattallet", men uenighed i den borgerlige gruppe medførte, at formandskandidaterne gennem 3 afstemninger hver gang stod lige, hvorefter den radikale svingede over og støttede Poul Jeppesen, som blev formand for første gang.

Ved valget 1962 opstillede den vragede formand Aage Jensen på sin egen "lokalliste", som fik valgt 2 medlemmer, svarende til, at Venstre gik tilbage til 2. Da det radikale medlem fastholdt støtten til Poul Jeppesen, kunne han fortsætte endnu 4 år.

I 1966 fik Venstre 3 og de konservative for første gang ét medlem. Socialdemokraterne gik tilbage til 3, stadig støttet af den ene radikale, mens Aage Jensens lokalliste kun fik valgt ham selv. Han undte imidlertid ikke nogen af sine borgerlige "venner" at blive formand, men støttede nu Poul Jeppesen, som således kunne sidde som formand lige til kommunalreformen i 1970. Reerslev-Vindinge var den eneste af de 4 kommuner, som helt eller delvis indlemmedes i Roskilde, som *ikke* havde en venstremand som sognerådsformand. De øvrige var Kornerup-Svogerslev, Vor Frue og Himmelev.

I 1950'erne tog den udvikling fart, som i 1984 fik Axel Nielsen på Stålmosesgård til at udtale, at landbokulturen var væk i Vindinge. Ikke en af de forældre, der i 1973 meldte børn til skolen, var beskæftiget i landbruget. Endnu i 1949 genopstod Ørnemosegaard efter en brand hurtigt som landbrugsbedrift med fuldt kreaturhold; men ingen af de to gamle slægtsgårde, som gik op i luer ved storbranden i 1954, blev drevet videre med kreaturer.

Samme år, som landets industrieksport overhalede landbrugseksporten, 1963, var der blevet nedsat et strukturudvalg for Roskilde amtsrådsreds, som skulle overveje den fremtidige kommunale inddeling i amtet. Kort forinden havde byrådet i Roskilde spurgt sognerådet, hvad det tænkte sig, der skulle ske med de af kommunens arealer, der ville komme til at ligge på Roskildesiden af den projekterede motorvej, som blev åbnet 1965. Det drejede sig i første omgang om 50 tdr. land i Lillevang, dele af Frederiksens frugtplantage og af Tornagergård. Her lå også på Østre Ringvej 88 i det tidligere "Gokkes Motel" kommunens plejehjem, "Lillehjemmet". Det var Vindinge naturligvis klar til at forhandle om, men Poul Jeppesen benyttede lejligheden til i et interview i Dagbladet at fastslå, at man ikke ønskede at være en del af det kommende Stor-Roskilde – *vi vil helst være os selv.*

4. Kampen for selvstændigheden 1

En betingelse for at *forblive sig selv* var, at kommunens indbyggertal fra 1626 indbyggere i 1964 nåede op på de 3-4000, som ansås for minimum for en selvstændig kommune. Fra slutningen af 1950'erne stod det klart, at der skulle ske noget med de små kommuner, men det forlød i første omgang, at ingen kommune måtte være under 1000 indbyggere, og det lød jo ikke faretruende. Men allerede i 1959 satte indenrigsministeren grænsen ved 4000, og inden længe begyndte kommunerne omkring Roskilde at forhandle

med hinanden om samarbejde eller sammenlægninger for at undgå at ”komme under Roskilde”.

Reerslev-Vindinge satsede i første omgang på at klare sig selv. Og sognerådet sad ikke med hænderne i skødet, men udarbejdede en dispositionsplan, som skulle forøge Reerslevs indbyggertal med 380 og Vindinges med 1200. Selvtilliden fejlede ikke noget og blev sikkert styrket af åbningen af ”Vindinge Naturpark” i 1960, som bragte Vindinge om ikke på verdens-, så dog på Sjællandskortet.

Så længe man satsede på Reerslev-Vindinge kommune i forstørret udgave, var et nyt alderdomshjem til afløsning af ”Lillehjemmet” en del af projektet. I januar 1963 udtalte den visionære formand i et interview, at *det kommende alderdomshjem vil blive projekteret efter helt nye principper, der mig bekendt ikke er fulgt andre steder i landet. Vor tanke er, at det ikke skal være et alderdomshjem i dette ords normale betydning, men en kombination mellem et alderdomshjem, et sygehus og pensionistboliger. Enten er de ældre så svage, at de ikke kan klare sig selv, eller også vil de gerne have deres lille lejlighed. ... Folkepensionistboligerne vil blive placeret i umiddelbar tilknytning til alderdomshjemmet og sygeafdelingen, således at de ældre evt. kan få deres forplejning herfra, hvis de skulle ønske det.*

På et kloakeringskort fra 1964 er uden for ”byen” på Stærkendevejs nordside på den daværende matrikel nr. 26ak - hvor Vindinge Børnehus ligger i dag – noteret ”Fremtidigt alderdomshjem”.

Samtidig forberedte man den første udstykning til de mange, forventede tilflyttere. Merringgård havde været en gård på små 80 tønder land, men fra 1930erne var den kun på 20 tdr. land og siden 1948 ejet af Jenny og Anton Jensen. Fra 1962 op gennem 1960erne blev en mindre del af gårdens jord udstykket til 8 parceller, og vejen til husene fik navn efter Jenny, der var født Hjortlund. Samme år – 1962 – solgte Anton Jensen sine resterende 18 tdr. land til Reerslev-Vindinge kommune til overtagelse 1.3. 1963 og påfølgende udstykning. Sognerådsformanden var stolt af sin udstykning og erhvervede selv en af grundene – men dog ikke mere stolt, end at han ”vendte” sin grund, så han fik adresse på Kærvej og ikke i Hjortlund.

Byggemodningen af Hjortlundområdet var et større projekt. Veje, lys og kloak måtte kommunen selv klare. Roskildes rådgivende ingeniør udarbejdede i juli 1964 det nævnte kloakeringskort, som omfattede den gamle del af byen, ”Vindinge Vest” – mellem byen og den kommende Roskilde-Grevevej, de planlagte udstykninger mod syd og området øst for byen indtil Toftebjergvej. Kortet levede helt op til sognerådets ambitioner, og ifølge anlægsingeniør Folkvardt, som 1.7. 1967 blev ansat i den tekniske forvaltning i Vindinge, var især rørene mod vest voldsomt overdimensionerede – 160 cm i diameter - med henblik på kommende industriudstyknings. *De store rør ligger der kun på grund af luftkasteller, det blev aldrig til noget. Det var en fejludimensionering af rang med så store rør, mig bekendt findes de kun i København.*

På et møde i forsamlingshuset i juni 1966 gav landvæsenskommissionen kommunen lov til at starte kloakeringen og til at opføre et rensningsanlæg ude mod Øde Hastrup.

Vandforsyningen fra Vindinge Vandværk krævede tætte forhandlinger med vandværksbestyrelsen. Det endte med, at vandværket i efteråret 1963 dristigt lovede Poul Jeppesen vand til hans udstykning, dristigt, fordi man allerede havde overskredet sin indvindingsret på 20.000 kubikmeter årligt med 10.000 m³. Problemerne blev ikke mindre, da kommunen senere gav grønt lys for udstykningen af 20 tdr. land af Mørbjerggårds jord, og Poul Israelsen på Lønbjerggård nåede at få godkendt også sin udstykningsplan lige før kommunesammenlægningen. Efter at have rådført sig med Tune vandværks formand valgte man simpelthen at gøre, som de havde gjort dér: Lave en ny boring, bygge et nyt vandværk, køre løs i et års tid og først derefter søge om indvindingsret. Den måtte man kæmpe med Københavns kommune om, og først i 1990 (!) fik man tilladelse til at indvinde 175.000 m³ årligt.

Reerslev-Vindinge åbner døren med velkomst til udviklingen, hed den den 14.2. 1964 i Roskilde Tidende, hvor kommunens nye dispositionsplan blev offentliggjort.

5. Kampen for selvstændigheden 2

I 1963 var der blevet nedsat et strukturudvalg for Roskilde amtsrådskreds. Og i august 1964 kom der et skitseforslag fra strukturudvalget, som forudsatte, at Lillevang kom til Roskilde, en del af Reerslev til Fløng og at resten af Reerslev-Vindinge blev sammenlagt med Vor Frue og Tune til en kommune med 3590 indbyggere.

De 3 kommuner havde ikke sammenfaldende interesser, for Tune og Vor Frue var sammenlægning med Gadstrup-Syv og Snoldelev også en mulighed, og Reerslev-Vindinge drømte stadig om at være sig selv. En indbydelse til forhandling fra Tune blev dog godt modtaget, og det blev denne, mere realistiske model, sognerådet derefter satsede på.

Og selv om Vor Frue egentlig helst ville til Roskilde, oprettede de tre kommuner en fælles teknisk forvaltning med Tunes kommuneingeniør Ove Lykkeskov i spidsen. Det var sikkert en velberegnet gestus fra det endnu mere udviklingsorienterede Tune med sognerådsformand Johannes Hansen i spidsen, at forvaltningen blev placeret i Vindinge i forbindelse med kommunekontoret i villaen Tingvej 11. Og det var ikke tilfældigt, at den kommende udbygning i Vindinge skete mod syd. Sammen med motorvejens afskæring af det nordøstlige hjørne af kommunen mod Roskilde var det med til at forhindre en bebyggelsesmæssig sammensmeltning med Roskilde, så vi i stedet fik et grønt bælte mellem ”dem og os”.

I februar 1965 holdt Vindinge Borgerforening et møde om skitseforslaget, hvor det om en sammenlægning med Tune lidt hånligt blev sagt, at *Reerslev-Vindinge ikke kunne vinde noget ved at gå sammen med en kommune, der består af en flyveplads, raketbase og grusgrave, der ligner et månelandskab*. Der gik nu ikke lang tid, før Vindinge fik sit eget ”månelandskab”. Og helt havde man heller ikke opgivet et Stor-Vindinge. I 1966 offentliggjorde man under bombastiske overskrifter sin dyre kloakeringsplan: *350 parcelgrunde skal byggemodnes i Vindinge ... Vindinge skal udbygges til 5200 indbyggere i tre etaper*. Poul Jeppesen måtte da også indrømme, at *der sikkert bliver lidt problemer med*

vandforsyningen, og at de 100 ekstra familier (på den første udstykning, Hjortlund) måske nødvendiggør en skoleudvidelse.

Det tør siges. Lokalesituationen på skolen blev hurtigt katastrofal og løst kortsigtet med inddragelse af alt fra den tidligere kulkælder til det fra 1970 overflødige kommunekontor – og endte med en større samling pavilloner.

Det blev jo efterhånden klart, at sorteper efter 1970 ville gå videre til skoleforvaltningen i Roskilde, som bestemt heller ikke havde travlt.

Klasserne måtte nu dubleres på alle trin, men først i 1978 stod den nye skole og hal færdig.

6. Overgivelsen

Da Vor Frue sogneråd trods pres fra Tune og Vindinge i marts 1967 meddelte, at de ville til Roskilde, besluttede de to andre at søge sammenlægning alene. De havde arbejdet på sammenlægningen i flere år, den var vedtaget enstemmigt i begge sogneråd og godkendt i strukturudvalget.

Man følte sig derfor med rette tilsidesat af kommunalreformkommissionen og Roskilde kommune, da kommissionen den 29. november 1968 offentliggjorde sit forslag til ny kommuneinddeling i Roskilde amt: Tune gik til Greve, Reerslev-Vindinge skulle deles og Reerslev gå dels til Høje Tåstrup, dels til Greve. Vindinge skulle gå til Roskilde sammen med Vor Frue, Kornerup-Svogerslev og Himmelev - hvor modstanden mod forslaget var endnu større, end i Vindinge. Det skyldtes ikke mindst en velbegrundet frygt for skattestigninger. I året 1969/70 var den kommunale skatteprocent i Roskilde 16,7 mod 11,6 i Reerslev-Vindinge, 12,2 i Kornerup-Svogerslev, 10,5 i Vor Frue - og 7,2 i Himmelev!

Der var kun sat ganske kort tid af til forhandlinger. Poul Jeppesen erklærede ved årsskiftet 1968/69, at Vindinge ønskede en byudvikling imod Tune, som det skete med udstykningerne syd for byen. Den lokale modstand i Vindinge gjorde indtryk i Roskilde, og ved afstemningen i byrådet, om Vindinge skulle indlemmes, fordelte stemmerne sig 9-9. Alligevel opretholdt flertallet i kommissionen forslaget i sin endelige indstilling til indenrigsministeriet. Poul Jeppesen var klar over, at kun et mirakel kunne ændre indstillingen, og der blev uden tøven givet udstykningstilladelse til Mørbjerggård og til Poul Israelsens udstykning af Lønbjergtoften og Lønbjergvænget fra Lønbjerggård.

Som forventet blev kommissionens forslag ophøjet til lov, og de nye kommunegrænser var en realitet fra 1. april 1970.

For Lillevangs vedkommende havde man i Roskilde allerede disponeret over halvdelen af området. Roskilde boligselskab med den senere socialdemokratiske amtsborgmester Børge Juel Hansen som formand og Andelsboligforeningen af 1899 havde siden 1964 opkøbt godt 143 tdr. land. Under navn af "Lillevangsbyen" udarbejdede man en planskitse for Roskildes hidtil største boligprojekt, en bydel til 5000 indbyggere. Bebyggelsen var måske blevet en realitet, hvis ikke udbygningen syd for Vindinge var blevet fremskyndet af sognerådet.

Det afgående sogneråd demonstrerede således selvstændighed til det sidste. Den 11. marts holdt man sit sidste møde, og på falderebet offentliggjorde

man på ugedagen efter en ny dispositionsplan, som forudsatte yderligere store boligområder udlagt omkring byen, så den kunne vokse fra sine 1239 indbyggere i 1970 til 4500 indbyggere. Roskilde Tidende gjorde opmærksom på, at storkommunen kunne ændre planen eller sætte den helt ud af kraft. *Det sidste burde være utænkeligt, da der dog foreligger et grundigt gennemarbejdet materiale.* Men avisens fromme håb, *at det nye byråd vil tage hensyn til den planlægning, som det nu afgående sogneråd har ladet udføre,* blev gjort til skamme. I december 1973 udtalte byplanchef Jens Galle: *Under hensyn til det uheldige i at lade en beskeden landsby udvikle sig til en stor parcelhusby uden tilstrækkeligt underlag til de faciliteter, som beboerne ville have brug for, blev de daværende planer ændret ..., så man beskar de store boligudlæg til fordel for en mere beskeden udvikling af landsbyen.*

7. - og hvordan gik det så?

Sognerådet blev fotograferet ved det sidste møde på en tilsyneladende kold martsdag, stående ude med Reerslev kirke som baggrund – 9 stoute mænd (én dog fraværende), deraf de 7 fra Vindinge. Ved afskedsfesten den 13. marts 1970 lød det i en sang til lejligheden: *Farvel og tak – før vi pakker Reerslev-Vindinge Kommune sammen og tuder.*

Årene efter 1970 var lidt forenklet sagt præget af to ”kultursammenstød”: dels mellem tilflytterne og de gamle vindingefolk, dels mellem de lokale interesser og moderbyens.

Hvad modsætningen mellem landsbyen og købstaden angik, var det åbenbart, at hvis der var noget, der bandt gamle og nye vindingeboere sammen først i 1970'erne, var det følelsen af at være en overset og forsømt del af den nye Roskilde kommune. Henvendelser forblev ubesvarede eller blev ufyldstgørende besvaret, og et beboermøde med repræsentanter for byrådet – beboermøder var kommet på mode – var uden nævneværdige resultater. Læserbreve vidnede om frustrationerne: *Et hjertesuk fra ”den glemte by Vindinge”* (Dagbladet 19.10. 1970), *Vindinge – det er Roskildes Harlem* (Dagbladet 12.2. 1972). På generalforsamlingen i Hjortlund i november 1973 blev der udtrykt ønske om *en konfrontation med Roskilde byråd i lighed med beboermødet for to år siden. Tiden op til kommunalvalget måtte være et særdeles egnet tidspunkt for sådant et møde.* Det var ikke tilfældigt, at de kommunale valgmoder i Vindinge snart fik ry for at være de livligste og bedst besøgte i kommunen.

Den lokale vittighedstegner, Thoresen, illustrerede kommunesammenlægningen med en tegning af borgmester Arthur Jacobsen i cowboy-udstyr på en fyrig hest under indfangningen af de 4 sognerådsformænd med sin lasso. På en anden af hans tegninger ses borgmesteren i en fornem bærestol båret af de samme 4. De tidligere sognerådsformænd udtalte sig i september 1973 til byrådets informationsblad ”Focus på kommunen”, og Poul Jeppesen, der nu var medlem af amtsrådet, mente stadig, *at ”Reerslev-Vindinge Tune” havde haft den størrelse, som kunne give borgerne i området den service, som man forlanger i dag, uden at administrationen var blevet for stor. Udviklingen,*

som var sat i gang, skulle bare foregå i det tempo, som skatteyderne kunne bære økonomisk.

Samme år blev der igen ”skåret” i det gamle sogn: Roskilde-Grevevejen blev åbnet i november 1973 og gav kærkommen aflastning af trafikken gennem byen, men isolerede de syd-vestlige dele af sognet til Peter Post’s store utilfredshed.

Omtrent samtidig blev den århundredgamle forbindelse med Reerslev endelig brudt med ansættelsen af Helga Møller Christiansen som præst i det nye Vor Frue–Vindinge sogn, idet Vor Frue blev udskilt fra Roskilde Søndre sogn. Vindingemedlemmerne i menighedsrådet kunne mene, at de havde slidt med færdiggørelsen af præstegården i Reerslev til ingen nytte. Til gengæld kunne de indtil videre slappe af med hensyn til ny præstebolig, da Helga Møller Christiansen sammen med sin præstemand boede i den store præstegård i Gadstrup.

Dog ikke længe. Aktiviteterne omkring kirken krævede plads, og i 1974/1975 købte man slagter Maralds hus på Tingvej til kontor for præsten, mens kølerummet og pølsemageriet blev entré med garderobe og venteværelse. ”Huset” i sin første udgave blev indviet 1977 og i sin nuværende 1984/85. På grund af skimmelsvamp er en ny ”sognegård” planlagt til at stå færdig i 2016 – eller senere?

Flere år forinden stod en ny ”præstegård” færdig på Ved Kirken 3, hvor tidligere Mørkegårds stuehus og senere Frederiksens smedebolig lå. Menighedsrådet havde i slutningen af 1970erne erhvervet jorden for at få en adgangsvej til den planlagte nye kirkegård – den gamle smedje var meget bekvemt dels blæst omkuld, dels revet ned – og da Helga Møller Christiansen forlod sognet i 1980 stod Vindinge med sin byggegrund stærkest i kampen for at få en præstebolig i sognet. Jes Nysten rykkede ind i 1982.

Kort efter, den 23. marts 1983 indkaldte Poul Jeppesen sammen med Ady Bjørn Sørensen til planlægning af den stiftende generalforsamling for Vindinge Lokalhistoriske Forening - en af de utallige foreninger og grupper, som holder byen flot kørende i dag.

Her kan nævnes som eksempel på ”vellykket integration af nye og gamle” den lokale folkedans, som blev genoptaget i 1975 i skolens gamle gymnastiksal med en tilflytter som leder og en Lønbjergtilflytter og tidligere gårdejer Poul Israelsen som spillemænd – og nogenlunde ligelig fordeling blandt danserne.

Og selvfølgelig den store idrætsforening med dens husstandsomdelte ”Viften” og dens meget aktive støtteforening. De mange aktiviteter omkring kirken og i skolen, ikke mindst Kulturcentret, der efter nogle forøvelser blev oprettet som forening i 1992, og hvor hver tirsdag i vinterhalvåret mere end 100 mennesker spiser sammen og får åndelig føde i form af foredrag, musik mm.

Og byens grundejerforeninger og lokalrådet og Vindinge-Guiden 1998/99, som bød tilflytterne i Naturparken og Stenlandsvænget velkommen; helt så godt var planerne om Moesgårdbebyggelsen 1980-81 hen over hovedet på beboerne ikke blevet modtaget. Men efter et stormfuldt møde i Vindingehallen kunne Poul Jeppesen ved rejsegildet i 1983 glæde sig over,

at der var kommet alménnyttigt byggeri til byen, og snart vænnede byen og de alménnyttige sig til hinanden. Og købmanden fik en flok gode, ikke-bilafhængige kunder.

Byen lever i dag smukt op til ordene fra forslaget til kommuneplan 2009 om lokalbyens primære styrke: *det lokale fællesskab i form af foreningsliv inden for kultur, fritid, idræt og lignende*. Og de mange aktiviteter er sammen med ”Det skønne Hedeland” - og lokalbyens eneste tilbageværende dagligvareforretning ”Min Købmand”, der nærmest har status som en institution i byen – gode aktiver, når der skal sælges parcelhuse i Vindinge. Skal man give en enkel forklaring på det vellykkede resultat af udviklingen, må den lyde: *ildsjæle* i dusinvis eller måske i hundredvis.

Januar 2016

Helge Land Hansen